

גניבה בידי עובד ציבור

מעת לעת עולות לכותרות ידיעות בדבר עובדי ציבור החשודים בגניבה. מדובר במקרים אליהם מתייחס המחוקק בחומרה יתרה וכך גם בתי המשפט, שכן עובד הציבור אינו משמש כאדם פרטי בלבד אלא אמור לפעול למען האינטרס הציבורי ולייצג את מוסדות המדינה באשר הם. מסיבה זו יצא בשנת 1988 תיקון לחוק העונשין ובו גם סעיף 390 הקובע ענישה חמורה יותר של עד 10 שנות מאסר על גניבה בידי עובד ציבור. עו"ד אסף דוק מסביר אודות יסודות העבירה, את הסיבות להחמרה עם עובדי הציבור דווקא, וכן את ההבדלים בין עבירה זו לעבירת הגניבה המסורתית ועבירת הגניבה ממעביד.

עבירת גניבה

מטבע הדברים, גניבה בידי עובד ציבור מבוססת על הגדרת הגניבה בסעיף 383 לחוק העונשין: "אדם גונב דבר אם הוא נוטל ונושא דבר הניתן להיגנב, בלי הסכמת הבעל, במרמה ובלי תביעת זכות בתום לב, כשהוא מתכוון בשעת הנטילה לשלול את הדבר מבעלו שלילת קבע". בעיקרון, בהיעדר נסיבות מחמירות העונש המרבי על [עבירת גניבה](#) עומד על 3 שנות מאסר בפועל. מכאן והלאה מתייחסים סעיפים נוספים של החוק לעבירות גניבה המתבצעות בנסיבות שונות.

דוגמאות רלוונטיות לעניינו מצויות למשל בסעיף 391 לחוק הדין בעבירת גניבה בידי עובד, וקובע כי: "עובד הגונב דבר שהוא נכס מעבידו, או שהגיע לידי העובד בשביל מעבידו, וערכו עולה על אלף שקלים חדשים, דינו - מאסר שבע שנים" דוגמא נוספת היא סעיף 392 הדין בגניבה בידי מנהל וקובע כי: "חבר דירקטוריון או נושא משרה של תאגיד הגונב דבר שהוא נכס התאגיד, דינו - מאסר שבע שנים". ניתן לראות כי קיים הבדל מהותי בחומרת הענישה על עבירות אלו, לעומת גניבה שאינה מתבצעת בנסיבות חמורות.

מדוע קיימת החמרה בגניבה ממעביד

כדי להבין את ההתייחסות החמורה לגניבה בידי עובד ציבור, ניתן להתחיל [בגניבה ממעביד](#). למעשה, מדובר בעבירה זהה לגניבה רגילה, אך כאן כאמור עומד העונש על 7 שנות מאסר ולא על 3 שנים "בלבד". מדוע? מפני שבין העובד למעביד מתקיימים יחסי אמון הדדי, שבמסגרתם מפקיד הראשון בידי השני סמכויות, כספים, פעולות ואחריות המכוונות לקידומו של הארגון או העסק.

הפגיעה באמון זה מצטרפת לעבירת הגניבה, ומאיימת על הסדר התקין שעליו מבוססת ההתנהלות העסקית בכל מדינה מתוקנת. על כן, החוק מחמיר בעבירות אלו מתוך ראייה פרטנית וכוללת כאחד, ובתי המשפט נוטים אף הם למגמה זו. אגב, אין הכרח להראות קבלת משכורות עבור העובד מטעם המעסיק ומספיק להוכיח שהתקיימו ביניהם יחסי נאמנות שהגניבה הפרה. יחד עם זאת, ראוי לציין כי בניגוד לגניבה רגילה ניתן להרשיע בעבירת גניבה ממעביד רק אם ערכו של הרכוש שנגנב עומד על אלף שקלים ומעלה.

מיהם עובדי ציבור?

באופן עקרוני, גניבות הנעשות בידי עובדי ציבור משתייכות לתחום הגניבות ממעסיק, כלומר הן מראש נחשבות חמורות יותר. ואולם, במקרים אלו קיימת התייחסות מחמירה אף יותר עקב מספר סיבות שיפורטו בהמשך. לפני כן, חשוב לדעת כי בסעיף 34 כד לחוק העונשין מוגדרים מי שנחשבים לעובדי ציבור: העובדים ברשויות מקומיות, ברשויות חינוך מקומיות, במועצות דתיות, במוסד לביטוח לאומי, בבנק ישראל, בהסתדרות הציונית העולמית, בסוכנות היהודית, בקרן קיימת לישראל, בקרן היסוד, בלשכת שירות התעסוקה, וכן עובדים במפעלים, קרנות או גופים אחרים אשר הממשלה שותפה להנהלתם. כמו כן נמנים על הרשימה נושאי משרות או תפקידים שיש להם זיקה מעין ציבורית, גם אם אינם נמנים על המתואר לעיל. זאת בנוסף על דירקטורים מטעם המדינה בחברות ממשלתיות, בחברות מעורבות או בחרות בת, וכן אנשים העובדים ומועסקים בהן גם אם אינם נמנים על המתואר לעיל.

גניבה בידי עובד ציבור

כפי שאמרנו בתחילת המאמר, בשנת 1988 התקבל תיקון לחוק העונשין שכלל בין היתר גם את סעיף 390 לחוק העונשין אשר קובע עונש מרבי של **10 שנות מאסר בפועל** למורשעים בעבירת גניבה בידי עובד ציבור. ניתן לראות כי קיים הבדל מהותי בחומרת הענישה לעומת גניבה רגילה ממעסיק, העומדת על 7 שנות מאסר, וזו משקפת גם את התייחסות בתי המשפט.

להלן לשון החוק בעניין: "עובד הציבור הגונב דבר שהוא נכס המדינה או דבר שהגיע לידיו מכוח עבודתו, וערכו עולה על אלף שקלים חדשים, דינו - מאסר עשר שנים".

דרישת היסוד העובדתי בעבירה הגניבה בידי עובד הציבור אינה כוללת דרישת רכיב תוצאות. כלומר, לא נדרשת התקיימות של נזק או של אובדן הנכס הנגנב, אלא די בעצם נטילתו של הנכס כדי לספק את דרישת היסוד העובדתי בעבירה. דרישת היסוד הנפשי בעבירה זו הינה דרישה של מחשבה פלילית, קרי מודעות להתנהגות ומודעות לנסיבות בתוספת כוונה מיוחדת ביחס למטרה של שלילת הנכס שלילת קבע מהמדינה או אחרים.

הסיבות להחמרה בעונשם של עובדי ציבור אשר נמצאו גונבים במסגרת תפקידם נעוצות בראש ובראשונה בראייתם כנאמנים האמורים לפעול למען אינטרסים ציבוריים ולא למען עצמם. למעשה, מצופה מהם להיות בעלי תכונות מוסריות גבוהות יחסית, כגון הקפדה יתרה על טוהר מידות, יושרה והגינות, שכן הם מהווים דוגמה ומופת לציבור כולו. על כן, כאשר עובד ציבור מבצע גניבה הריהו מועל באמון הציבור כולו ופוגע בחברה בכללותה. מטבע הדברים, הוא אינו עומד רק כאדם הפרטי אלא כנציג המוסדות הציבוריים והמדינה, ופועלו משקף את המערכת העומדת מאחוריו. מכאן שמעילה בתפקידו חותרת תחת אמון הציבור במוסדות, ופוגעת באופן קשה ביסודות הדמוקרטיה עצמה. נקודה חשובה נוספת לעניין זה, היא השאיפה להראות כי עובדי ציבור אינם זוכים ליחס מועדף, עקב היותם קרובים או "מחוברים" למערכת. נהפוך הוא, דווקא קרבה זו מחייבת אותם לאמות מידה מוסריות גבוהות יותר, והענישה בהתאם.

דוגמה לגניבה בידי עובד ציבור

למרבה הצער, גניבות בידי עובדי ציבור מתרחשות לעיתים תכופות, ומופיעות חדשות לבקרים בעיתונות כתובה והדיגיטאלית. דוגמה אחת מיני רבות היא של אדם ששימש לאורך שנים כמפקד תחנת כיבוי אש באזור הצפון. הנאשם הוציא חשבונות פיקטיביות מטעם התחנה והשתמש בכספים לרכישות פרטיות עבור עצמו ומשפחתו, תוך שהוא מנצל לרעה את שליטתו בארגון ונוטל כספים שלא כדין. בית המשפט הרשיע אותו בעבירת גניבה בידי עובד ציבור וכן במרמה והפרת אמונים, וגזר עליו קנס של 50 אלף שקלים ו-15 חודשי מאסר. המורשע ערער על פסק הדין לבית המשפט העליון, שאמנם זיכה אותו ממספר עבירות אך לא שינה את גזר הדין עקב חומרת מעשיו.

זמנת לחקירה בחשד לגניבה בידי עובד ציבור? אל תוותר על זכותך להיוועץ בעורך דין טרם החקירה

גם אם אתה אדם נורמטיבי, זה ששומר על החוק, לא מעשן, לא שותה, זה שנוהג עם שתי הידיים על ההגה ותמיד שם חגורה, עובד בעבודה מסודרת, בעל משרה מכובדת, לעיתים אפילו ידוע בציבור, משתדל לכבד את הזולת ולא לעבור על החוק - פתאום, ביום בהיר אחד וללא הכנה מוקדמת אתה יכול למצוא את עצמך בנקל תחת חקירה משטרתית בגין חשד בלבד למעשה שביצעת לכאורה, ומכאן העלילה יכולה רק להסתבר אם לא תשמור על כלל היסוד האחד - התייעצות עם עורך דין פלילי טרם החקירה. לכן, כדאי להתכונן לחקירה ברצינות רבה, אף אם אתה בטוח בצדקתך. חשוב לקבל ייעוץ לפני חקירה מטעם עורך דין פלילי מנוסה ללא קשר למסגרת שבה היא נערכת. החקירה היא השלב הראשון בהליך, בין אם הוא הליך פלילי, אזרחי, צבאי ו/או משמעתי. לפעמים האמת היא פתלתלה ומעורבות האדם אינה כפי שהוא סבור מראש. החוקרים ינסו למשוך אותו במילים, לשכנע אותו על מעורבותו ולאסוף עדויות וראיות.

יש לדעת כיצד להיערך לחקירה בתבונה, הן מבחינת מידע וזכויות אזרחיות וכלה בטקטיקות של חקירה וכיצד להתגונן בפניהם. הניסיון מוכיח כי אדם שקיבל ייעוץ מקצועי עוד לפני החקירה, לא איבד את שלווה, יכול היה לענות על השאלות בקור רוח ופעמים רבות הדבר היטה את הכף לטובתו. גם אם מדובר בנחקר שבודאות אשם, הרי החקירה משמעותית מאוד להמשך ההליך שיבוא לאחר מכן, וכל דבר שייאמר בחקירה

עלול להשפיע על עתידו.

עבירת גניבה בידי עובד ציבור הינה עבירה מורכבת ביותר אשר ראוייה להיבחן היטב על-ידי עורך דין פלילי מנוסה מתחום [עבירות מרמה והונאה](#). זכור, כל אמירה, תגובה או הודאה בזמן החקירה - גורליים להמשך ההליך הפלילי נגדך. משכך, כל מה שתאמר בחקירתך עשוי לשמש נגדך בבית המשפט, ומה שהיית אמור לציין במהלך החקירה ולא ציינת - [לא תוכל לטעון במועד מאוחר יותר](#), שכן ידובר בגרסה כבושה שמשקלה הראייתי נמוך למדי לדעת בתי המשפט.

נוכח חשיבותה הרבה של החקירה ונוכח ההשלכות מרחיקות הלכת שעשויות להיות לה על המשך ניהול ההליך נגדך, חשוב שתיועץ עם [עורך דין פלילי](#) מנוסה טרם החקירה. דע - כי התייעצות משפטית עוד בטרם הגעתך לחקירה עדיפה על פני יעוץ בדיעבד ותיקון טעויות שנעשו במהלך החקירה.

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם [כתב אישום](#) בגין גניבה בידי עובד ציבור

[כתב אישום](#) פלילי מוגש לבית המשפט השלום או לבית המשפט המחוזי ומייחס לנאשם ביצוע עבירה פלילית של גניבה בידי עובד ציבור. עסקינן בעבירה חמורה ולצידה עונשי מאסר ממושכים.

בכל מקרה ובו אתה חשוד או מואשם בעבירת גניבה בידי עובד ציבור, עליך להיעזר בעורך דין פלילי מנוסה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו ויפעל ככל האפשר לביטול ההליך הפלילי נגדך או לכל הפחות יחתור לסיימו במינימום נזק עבורך. ככל שתקדים לפנות לייצוג משפטי מקצועי כך יגדל הסיכוי [לבטל את כתב האישום](#), להוביל לתיקון כתב האישום, לקדם אפשרות של זיכוי מעבירת גניבה בידי עובד ציבור או להשיג עסקת טיעון מקלה.

[הדין הפלילי](#) סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו. היועצות בעורך דין הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך הפלילי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך ביעוץ משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שסייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

צוות עורכי הדין שלנו, ביניהם גם יוצאי הפרקליטויות השונות ורשויות האכיפה, פועל במקצועיות ומסירות על מנת ולהגן על זכויותיך. המשרד מונה צוות אנשים מוכשר וייחודי המתורגל בחשיבה "מחוץ לקופסה" למציאת פתרונות מקוריים ופועל תמיד למען לקוחותיו ללא מורא ובנאמנות, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצון המטופל. במידה וזומנת לחקירת משטרה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירת גניבה בידי עובד ציבור, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}